

ORGANIZAREA ȘI GESTIONAREA SERVICIILOR PUBLICE DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Andrei ȘAPTEFRĂȚ

CZU: [351.778.3 + 351.777.612]:005(478)

saptefratandrei@gmail.com

The purpose of research is to study water-supply and sanitation services organization and management, to address existing organization problems and to submit management improvement solutions for such services in the Republic of Moldova. Within a state, the basic task of organizing and managing the public service of water supply and sanitation lies with the local public administration.

Problematika organizării și gestionării serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în Republica Moldova, este una deosebit de actuală și importantă, de care depinde sănătatea, securitatea și bunăstarea națiunii. Din acest motiv, autoritățile administrației publice trebuie să atragă o atenție sporită acestui serviciu public local.

Astfel, rolul autorităților publice este de a furniza cetățenilor acele servicii care vor satisface interesele generale, respectând astfel principiile echității, eficienței, cantității și calității. În prezent, cetățenii se confruntă cu problemele privind calitatea și accesibilitatea serviciilor publice locale. Deci, acestor servicii trebuie de acordat o atenție sporită, ceea ce prezintă un interes teoretic și practic deosebit. În scopul îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, la etapa actuală poate fi benefică o organizare și gestionare eficientă. Astfel, implementarea unei organizări eficiente a serviciului public va permite de a spori calitatea prestării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, în baza optimizării raportului calitate/preț, îmbunătățind continuu calitatea apei potabile și satisfăcând astfel cerințele populației.

Dat fiind faptul că de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare depinde sănătatea publică a națiunii, toate statele atrag o atenție deosebită legiferării adecvate a acestui serviciu. În acest sens, în Republica Moldova există chiar Legea specială 303/2013 care reglementează principiile generale de organizare și gestionare a acestui serviciu, precum și responsabilitățile autorităților administrației publice de diferit nivel în gestionarea lui [1, art. 8].

Totodată, legislația Republicii Moldova nu cuprinde toate soluțiile pentru a îmbunătăți serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, din acest motiv Legea specială 303/2013 a fost supusă unor modificări cu scopul eliminării unor contradicții cu alte normative în vigoare, reglementării unor aspecte legate de procedura delegării gestiunii, precum și a modalității de finanțare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Totodată, dat fiind faptul că Legea respectivă nu este una atotcuprin-

zătoare, prevederi referitoare la acest serviciu se regăsesc și în alte acte normative, de exemplu în Legea 1402/2002 a serviciilor publice de gospodărie comunală [2].

Organizarea este o componentă de bază a politicii de dezvoltare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, care ține de competența exclusivă a autorităților administrației publice locale. La fel de importantă este și gestionarea serviciului, care are drept scop sporirea performanțelor manageriale ale operatorilor de servicii. Conform legislației în vigoare, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare poate fi gestionat sub două forme – direct și delegat. Gestionarea directă este prezentă atunci când autoritățile locale își asumă toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea, conducerea, administrarea și gestionarea serviciilor publice locale [4, p. 34].

Gestiunea delegată apare atunci când în proces se implică operatori economici sub diverse forme juridice.

O țară din Uniunea Europeană, care ar putea fi un model pentru Republica Moldova este România, care în ultimii 15 ani a modernizat complet sectorul și multe stații de epurare au fost construite cu tehnologie germană, austriacă, franceză, spaniolă etc. Menționăm că majoritatea statelor europene utilizează gestiunea directă sau cea delegată în gestiunea acestor servicii, precum și unele combinații între ele (management public direct, management public delegat și management privat delegat). De asemenea, benefică este și practica europeană de a obliga operatorii de servicii să compenseze utilizatorii în cazul în care nu sunt satisfăcute cerințele de bază pentru servicii. Interes prezintă și practica României, unde sunt companii care au licență și oferă serviciului utilizând echipament modern. În așa mod, specialiștii din Republica Moldova, care se ocupă cu furnizarea serviciului de apă și canalizare pot să se instruiască, de asemenea pot fi create parteneriate ce ar facilita mult unele operațiuni. Experiența românească ar putea ajuta Republica Moldova să analizeze și problemele cu care s-au confruntat pe parcursul modernizării serviciilor publice de alimentare de apă și canalizare.

Politica Uniunii Europene are drept scop de a îmbunătăți calitatea vieții populației și accesul cetățenilor Uniunii Europene la apa potabilă prin planificarea măsurilor necesare de management. De asemenea în spațiul comunitar se implementează politici de protecție a mediului înconjurător având drept scop crearea unui sistem eficient de atingere a indicatorilor țintă privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale. Aceste prevederi și practici europene capătă astfel o importanță sporită și pentru statul nostru. Dat fiind faptul că Republica Moldova a primit anul trecut statutul de stat-candidat, este necesar ca directivele europene în domeniu să fie transpuse în legislația națională.

Republica Moldova va avea nevoie de o perioadă îndelungată pentru a implementa prevederile selectate ale directivelor europene. Un punct important sunt investițiile financiare din partea țărilor europene, care stau la baza dezvoltării serviciului public de apă și canalizare. De asemenea, e necesar de a se investi în sisteme inovative de tratare și epurare a apelor. Un alt punct slab este și faptul că sistemele de alimentare cu apă din Republica Moldova nu sunt deloc eficiente din punct de vedere energetic,

cea ce duce la cheltuieli colosale de energie. Din acest motiv pentru statul nostru prezintă interes și practicile europene de eficientizare a sistemelor de alimentare cu apă. Modificările menționate mai sus vor îmbunătăți considerabil serviciul de alimentare cu apă și canalizare în țară, oferind suport pentru implementarea continuă a unor modernizări ulterioare.

Întreprinderea S.A. „Apă-Canal Chișinău”, aflată în subordinea Consiliului Municipal Chișinău, este una dintre cele mai importante companii de furnizare de apă și prestator de servicii de evacuare a apelor uzate atât pentru capitală, cât și pentru 35 de localități, ea asigurând cu servicii de aprovizionare cu apă și canalizare circa 97 de mii de consumatori [3].

Deși se confruntă cu numeroase probleme, de ex., uzura sistemelor existente de alimentare cu apă, probleme financiare (datoriile neachitate etc.), furnizorul funcționează oricum în regim de continuitate și accesibilitate din punct de vedere a costurilor pentru utilizatori. Actualmente, una dintre misiunile principale ale furnizorului de apă este implementarea și certificarea managementului calității serviciilor prestate.

Autoritățile municipale trebuie să fie totodată mereu în căutarea unor soluții de management inovativ pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare prestate. Soluțiile propuse (tehnologii drive-by, contoare inteligente, energie regenerabilă, etc.) vor avea un impact semnificativ pentru consumatorul final. Va fi redus timpul de prestare a serviciilor/executare a lucrărilor, excluse erorile umane, diminuate cheltuielile de exploatare și tarifele pentru serviciile vitale de utilizare publică. Se propune, în acest sens, inițierea unor proiecte investiționale de valoare mare în infrastructura destinată prestării serviciului de alimentare cu apă și canalizare, prin care se va asigura eficientizarea utilizării sustenabile a resurselor și deșeurilor în scopul protecției mediului înconjurător și dezvoltării unui Oraș Verde și Inteligent. Alimentarea cu apă și canalizarea este o platformă investițională deosebită, iar faptul că este în permanență în vizorul comunității, implică coparticiparea autorităților publice și oferă predictibilitate viitoarelor parteneriate. Noile generații de operatori, dar și noile tehnologii asigură accesul la un serviciu de calitate și de durată, iar autoritățile administrației publice trebuie să țină mereu pasul cu aceste tendințe.

Referințe:

1. Legea Republicii Moldova privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.03.2014, nr.60-65
2. Legea Republicii Moldova a serviciilor publice de gospodărie comunală, nr.1402-XV din 24.10.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.02.2003, nr.14-17/49
3. Site-ul oficial al S.A. „Apă-Canal Chișinău”, <https://adonius.acc.md/>, <https://acc.md> (accesat 24.10.2022)
4. Tincu V. Managementul serviciilor publice locale. Chișinău: Print-Caro, 2021. 100 p.

Recomandat
Violeta TINCU, dr., lector univ.